Suvestinė redakcija nuo 2024-02-01

Įsakymas paskelbtas: TAR 2014-11-28, i. k. 2014-18126

Nauja redakcija nuo 2021-05-22:
Nr. V-1166, 2021-05-21, paskelbta TAR 2021-05-21, i. k. 2021-11308

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 40:2021 „AKUŠERIS“ PATVIRTINIMO

2014 m. lapkričio 25 d. Nr. V-1220
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 10 straipsnio 6 punktu ir Lietuvos Respublikos slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 40:2021 „Akušeris“ (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2014 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. V-1220
(Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2021 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr. V-1166
redakcija)

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 40:2021
„AKUŠERIS“

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 40:2021 „Akušeris“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) nustato akušerio veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją.

2. Lietuvos medicinos norma privaloma visiems akušeriams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

3. Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

3.1. **Akušeris** – asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs akušerio profesinę kvalifikaciją;

3.2. **Akušerinė pagalba ir priežiūra** – asmens sveikatos priežiūros dalis, apimanti moterų sveikatos priežiūrą, prevenciją, konsultavimą ir pagalbą visais jų amžiaus tarpsniais, naujagimio priežiūrą;

3.3. **Akušerijos praktika** – teisės aktų reglamentuotos akušerio, turinčio galiojančią akušerijos praktikos licenciją, teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos.

4. Kitos Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos atitinka kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens sveikatos priežiūrą, vartojamus terminus.

5. Akušerio profesinė kvalifikacija įgyjama aukštojoje mokykloje baigus akušerijos studijų programą. Užsienyje įgyta akušerio profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis akušerio praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs akušerio profesinę kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią akušerijos praktikos licenciją verstis akušerijos praktika, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai nenustato kitaip.

7. Akušeris verčiasi akušerijos praktika asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti akušerio praktikos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teisę teikti ir akušeris.

8. Akušeris dirba savarankiškai pagal kompetenciją, bendradarbiaudamas su kitais asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais.

9. Akušeris vadovaujasi asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS
TEISĖS

10. Akušeris turi teisę:

10.1. verstis akušerio praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reguliuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

10.2. verstis specialiąja slaugos praktika Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.3. skirti ir išrašyti medicinos pagalbos priemones sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka ir būtinosios medicinos pagalbos atveju teikdamas medikamentinę pagalbą, savarankiškai skirti vaistinius preparatus, įrašytus į Vaistinių preparatų, kuriuos savarankiškai gali skirti akušeris, teikdamas medikamentinę pagalbą būtinosios medicinos pagalbos atveju, sąrašą (Lietuvos medicinos normos 1 priedas), skirti vaistinį preparatą sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka pagal patvirtintą Gimdyvei ar naujagimiui akušerio skiriamų vaistų sąrašą (Lietuvos medicinos normos 2 priedas).

10.4. pagal kompetenciją konsultuoti pacientę, fizinius ir juridinius asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.5 sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išduoti siuntimą asmens sveikatos priežiūros paslaugoms, nurodytoms sveikatos apsaugos ministro patvirtintame sąraše, gauti.

Papildyta papunkčiu:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.6. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja akušerio profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar akušerio gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.7. nustatyti vaiko gimimo momentą Lietuvos Respublikos vaiko gimimo momento nustatymo įstatymo nustatyta tvarka;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.8. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.9. gauti darbui būtiną informaciją ir priemones teisės aktų nustatyta tvarka;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.10. konsultuotis su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.11. tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, vykdant Lietuvos medicinos normoje nurodytą veiklą, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.12. dalyvauti mokslinėje tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, kuriant ir diegiant naujas akušerijos ir informacijos technologijas;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.13. teikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, savivaldybių gydytojams, sveikatos priežiūros įstaigų administracijai siūlymus dėl darbo organizavimo, akušerijos paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimo;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.14. teikti siūlymus darbdaviams, kaip gerinti darbo sąlygas teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti;
Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

10.15. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas.
Papunkčio numeracijos pakeitimas:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

11. Akušeris turi ir kitų teisių, nustatytų kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS
PAREIGOS

12. Akušeris privalo:

12.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

12.2. pagal savo kompetenciją, nustatytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje verčiasi praktika, licenciją, kvalifikuotai teikti akušerijos paslaugas, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

12.3. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Specialisto spaudo numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

12.4. vykdyti gydytojo paskyrimus, atlikti gydymo procedūras, informuoti pacientę apie paskirtus vaistus, paaiškinti jų poveikį ir galimas nepageidaujamas reakcijas, įspėti apie laikiną specialųjį režimą prieš procedūras ir po jų;

12.5. skubiai informuoti gydytoją apie galimas arba kilusias komplikacijas, alergines reakcijas;

12.6. stebėti pacientės elgesį, fizinę ir psichikos sveikatą visais moters gyvenimo tarpsniais, atkreipti dėmesį į nebūdingus požymius, reakcijas ir nedelsiant apie tai informuoti gydytoją;

12.7. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos išsaugojimo bei ugdymo priemones;

12.8. skatinti šeimos narius aktyviai dalyvauti prižiūrint moterį nėštumo, gimdymo, pogimdyminiu laikotarpiu;

12.9. ne akušerio kompetencijos atvejais išduoti pacientui Lietuvos medicinos normos 10.5 papunktyje nurodytą siuntimą, o dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurioms neturi teisės išduoti siuntimo, patarti pacientui kreiptis į atitinkamos srities specialistus;
Papunkčio pakeitimai:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

12.10. bendradarbiauti su kitais asmens, visuomenės sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

12.11. teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti ligų prevenciją sveikatos priežiūros įstaigose ir pacienčių namuose, įtarus patologiją išduoti Lietuvos medicinos normos 10.5 papunktyje nurodytą siuntimą, o dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurioms neturi teisės išduoti siuntimo, rekomenduoti kreiptis į gydytoją specialistą;
Papunkčio pakeitimai:
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746

12.12. taikyti Lietuvos Respublikoje tik sveikatos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

12.13. naudoti tik teisės aktų, reguliuojančių medicinos priemonių naudojimą, reikalavimus atitinkančias medicinos priemones, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis; užtikrinti, kad medicinos priemonės būtų naudojamos šiame papunktyje nurodytų teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone pateikiama informacija;

12.14. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

12.15. laikytis sveikatos priežiūros įstaigos, skyriaus vidaus darbo tvarkos taisyklių;

12.16. laikytis bendrųjų darbuotojų saugos ir sveikatos taisyklių;

12.17. laikytis aseptikos ir antiseptikos reikalavimų teisės aktų nustatyta tvarka;

12.18. dalyvauti įgyvendinant asmens ir visuomenės sveikatos mokymo programas;

12.19. pagal kompetenciją vykdyti privalomąsias prevencines sveikatos programas;

12.20. laikytis akušerijos praktiką ir kitą sveikatos priežiūros veiklą reglamentuojančių teisės aktų;

12.21. teisės aktų nustatyta tvarka tobulinti profesinę kvalifikaciją, kad žinios ir įgūdžiai atitiktų praktikos reikalavimus bei mokslo įrodymais grįstas akušerijos naujoves;

12.22. paaiškinti asmens sveikatos priežiūros specialisto praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

12.23. pranešti kompetentingoms įstaigoms apie įtariamas užkrečiamąsias ligas, apsinuodijimus, mirties atvejus Lietuvos Respublikos teisės aktų, reguliuojančių tokios informacijos teikimą, nustatyta tvarka;

12.24. pranešti teisėsaugos ir kitoms valstybės institucijoms apie sužalotus ar smurtą patyrusius asmenis, kuriems dėl nusikalstamos veikos galėjo būti padaryta žala, Lietuvos Respublikos teisės aktų, reguliuojančių tokios informacijos teikimą, nustatyta tvarka;

12.25. pagal savo kompetenciją koordinuoti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą Lietuvos medicinos normos 12.24 papunktyje nurodytiems smurtą patyrusiems asmenims;

12.26. teikti informaciją apie paciento sveikatą Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo nustatyta tvarka;

12.27. laikytis licencijuojamos sveikatos priežiūros specialisto veiklos sąlygų;

12.28. tvarkyti akušerio praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

12.29. nepriimti kyšių ir elgtis taip, kad savo veiksmais neprovokuotų paciento, jo artimųjų, giminaičių ar kitų paciento atstovų duoti kyšį;

12.30. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS
KOMPETENCIJA

13. Akušerio profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja akušerio profesinę kvalifikaciją suteikiančių studijų metu bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę akušerijos mokslo ir praktikos pažangą.

14. Akušeris turi žinoti:

14.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

14.2. medicinos statistikos pagrindus;

14.3. sveikatos draudimo pagrindus;

14.4. sveikatos teisės pagrindus;

14.5. darbo saugos principus;

14.6. profesinės etikos reikalavimus;

14.7. asmens duomenų apsaugos principus;

14.8. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus ir mokėti jais naudotis;

14.9. sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos organizavimo pagrindus.

14.10. akušerinės, neonatologinės ir ginekologinės pagalbos organizavimo Lietuvoje principus;

14.11. pagrindines akušerijos, neonatologijos ir ginekologijos srities nacionalinės ir tarptautinės sveikatos politikos nuostatas;

14.12. socialinių, kultūrinių, ekologinių, ekonominių, religinių ir kitų veiksnių įtaką moters ir naujagimio sveikatai;

14.13. šeimos sveikatos ir socialinės apsaugos pagrindus, moters ir vaiko sveikatos apsaugos teisines bei socialines garantijas;

14.14. sveikatos mokymo, sveikos gyvensenos ir mitybos principus;

14.15. sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos principus;

14.16. perinatologijos naujoves, jų taikymo praktikoje ypatumus;

14.17. žindymo naudą motinos, naujagimio, kūdikio sveikatai.

15. Akušeris turi išmanyti:

15.1. higienos normų reikalavimus, taikomus akušerijoje, neonatologijoje ir ginekologijoje;

15.2. moters ir vyro lytinių organų anatomiją ir fiziologiją;

15.3. moters organizmo fiziologinius ir patologinius procesus įvairiais gyvenimo laikotarpiais bei sergant ginekologinėmis ligomis;

15.4. moters fizinės ir psichikos sveikatos ypatumus visais moters gyvenimo tarpsniais;

15.5. moters reprodukcinę funkciją ir jos reguliavimą;

15.6. šeimos planavimo būdus;

15.7. prevencinių ir patikros programų principus;

15.8. normalaus ir patologinio nėštumo eigą;

15.9. normalaus ir patologinio gimdymo eigą;

15.10. vaisiaus būklės tyrimo metodus;

15.11. moters ir naujagimio anatomijos, fiziologijos, patologijos ypatumus, galimas komplikacijas bei jų išvengimo būdus;

15.12. pogimdyminio periodo eigą;

15.13. laktacijos principus, naujagimio ir (ar) kūdikio žindymo principus;

15.14. nėščios, gimdančios, pagimdžiusios moters, naujagimio, kūdikio priežiūros ypatumus;

15.15. ginekologinėmis ligomis sergančių moterų priežiūros ypatumus;

15.16. kenksmingus akušerijos praktikos veiksnius;

15.17. imunoprofilaktikos principus ir jos įtaką sveikatai;

15.18. farmakologijos, vaistų farmakokinetikos ir farmakodinamikos pagrindus, vaistų laikymo taisykles ir vartojimo būdus, akušerijoje ir ginekologijoje vartojamus vaistus, galimą neigiamą jų poveikį vaisiui ir motinos organizmui;

15.19. dietetikos pagrindus.

16. Akušeris turi gebėti:

16.1. propaguoti sveiką gyvenseną, aiškinti žalingų įpročių, rizikos veiksnių poveikį organizmui, būsimoms kartoms, lytiškai plintančių ligų žalą;

16.2. teikti informaciją ir patarimus lytiškumo ugdymo, šeimos planavimo klausimais, mokyti įvairių šeimos planavimo metodų;

16.3. padėti pasirengti gimdymui, motinystei bei tėvystei, įskaitant patarimus dėl higienos ir mitybos;

16.4. konsultuoti ir mokyti nėščiąsias, gimdyves ir jų artimuosius natūralaus maitinimo (žindymo), naujagimio, kūdikio priežiūros klausimais;

16.5. skatinti nėščiąsias ir gimdyves natūraliai maitinti (žindyti) naujagimį ir kūdikį;

16.6. bendrauti su moterimi, jos šeima, sveikatos priežiūros specialistais ir įstaigomis, kitomis institucijomis, kurių veikla susijusi su motinos ir vaiko sveikata, siekti bendrų tikslų jų sveikatos labui;

16.7. teikti ambulatorinę pagalbą nėščiosioms, gimdyvėms ir ginekologinėmis ligomis sergančioms pacientėms;

16.8. esant mažos rizikos nėštumui paskirti tyrimus ir įvertinti jų rezultatus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. rugsėjo 23 d. įsakymo Nr. V-900 „Dėl Nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių sveikatos priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

16.9. patarti dėl tyrimų, skirtų rizikingam nėštumui kuo anksčiau diagnozuoti;

16.10. teikti informaciją moterims, apsisprendusioms nutraukti nėštumą, paaiškinti nėštumo nutraukimo žalą;

16.11. naudotis ir dirbti su elektronine sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacine sistema;

16.12. surasti, tvarkyti, kaupti, sisteminti ir perduoti informaciją.

17. Akušeris turi gebėti atlikti šias procedūras:

17.1. atlikti injekcijas į odą, poodį, raumenis ir veną;

17.2. punktuoti veną, paruošti ir prijungti lašinę infuziją;

17.3. pasiruošti ir atlikti kraujo ir jo komponentų transfuziją;

17.4. taikyti deguonies terapiją;

17.5. paruošti antibiotikus injekcijoms ar infuzijoms ir jas atlikti;

17.6. dirbti su švirkštinėmis pompomis ir lašų dozatoriais;

17.7. stebėti, registruoti ir vertinti pacientės skysčių balansą;

17.8. dėti vaginalines, rektalines žvakutes;

17.9. lašinti lašus į akis, nosį, ausis;

17.10. uždėti kompresus ir pavilgus;

17.11. uždėti šilumos ar šalčio aplikacijas;

17.12. kateterizuoti šlapimo pūslę ilgalaikiu *Folley* ir vienkartiniu kateteriais; stebėti, vertinti ir dokumentuoti pacientės diurezę;

17.13. skatinti šlapinimosi refleksą;

17.14. paruošti akušerio darbo vietą pagal aseptikos ir antiseptikos reikalavimus;

17.15. paruošti tirpalus, skirtus valyti ir dezinfekuoti;

17.16. ruošti, pakuoti medicinos priemones sterilizacijai, juos sandėliuoti;

17.17. dirbti su medicinos priemonėmis ir jas prižiūrėti;

17.18. registruoti hospitalines infekcijas, vykdyti jų prevenciją;

17.19. tvarkyti medicininės atliekas;

17.20. komplektuoti medicinos priemones akušerinėms procedūroms atlikti;

17.21. paimti, paruošti ir siųsti ėminius laboratoriniams diagnostiniams tyrimams, įskaitant gimdos kaklelio citologinį tepinėlį, ir pagal savo kompetenciją apie tyrimų rezultatus informuoti pacientę;

17.22. atlikti antropometrinius matavimus;

17.23. nustatyti nėštumą ir jo dydį (laiką) bei gimdymo terminą;

17.24. išmatuoti gimdos dugno aukštį;

17.25. atlikti išorinį akušerinį tyrimą ir nustatyti vaisiaus padėtį gimdoje;

17.26. atlikti vidinį akušerinį tyrimą;

17.27. užrašyti ir įvertinti gimdos susitraukimų dažnį;

17.28. stebėti ir vertinti vaisiaus būklę:

17.28.1. atlikti vaisiaus širdies tonų auskultaciją akušeriniu stetoskopu ir (arba) kardiotokografu;

17.28.2. užrašyti ir įvertinti kardiotokogramą, nestresinį testą, pastebėjus patologinių pokyčių informuoti gydytoją;

17.29. savarankiškai prižiūrėti nėščiąją, kai nėra didelės rizikos nėštumo veiksnių, skirti ir vertinti būtinus normalaus nėštumo stebėjimo tyrimus;

17.30. savarankiškai prižiūrėti gimdyvę visais savaiminio gimdymo periodais, kai nėra didelės rizikos nėštumo veiksnių, pildyti dokumentaciją, priimti sprendimus dėl būtinybės konsultuotis su gydytoju;

17.31. savarankiškai priimti savaiminį gimdymą, kai nėra didelės rizikos nėštumo veiksnių, o skubiais atvejais – gimdymą sėdmenų pirmeiga, esant vidutinės ir didelės rizikos nėštumo veiksniams – bendradarbiaujant specialistų komandoje;

17.32. gimdymo metu savarankiškai taikyti nemedikamentinius skausmo malšinimo būdus;

17.33. atlikti vaisiaus vandenų pūslės įplėšimą (amniotomiją);

17.34. perkirpti virkštelę;

17.35. teikti fiziologinę ir aktyvią placentinio laikotarpio priežiūrą;

17.36. apžiūrėti ir įvertinti placentą;

17.37. apžiūrėti gimdymo takus, taip pat ir naudodamas medicininius instrumentus;

17.38. nuskausminti, įkirpti ir susiūti tarpvietę;

17.39. nuskausminti ir susiūti plyšimus: tarpvietės (I ir II laipsnių), lytinių lūpų, makšties gleivinės, paviršinį gimdos kaklelio;

17.40. atlikti sveikų naujagimių otoakustinės emisijos (OAE) tyrimus;

17.41. atlikti sveikų naujagimių akių tikrinimą – akių dugno raudonojo reflekso tyrimą;

17.42. atlikti sveikų naujagimių kritinių įgimtų širdies ydų tikrinimą – įsotinimo deguonimi matavimo per odą ir širdies susitraukimo dažnio registravimo tyrimą;

17.43. atlikti sveikų naujagimių transkutaninio bilirubino kiekio matavimą;

17.44. apžiūrėti ir įvertinti krūtis visais gyvenimo tarpsniais, pamokyti krūtų priežiūros po gimdymo;

17.45. mokyti tinkamo ir taisyklingo naujagimio žindymo;

17.46. taikyti deguonies terapiją moterims ir naujagimiams;

17.47. atlikti naujagimio higienos procedūras;

17.48. atlikti naujagimio bambutės priežiūrą;

17.49. rūpintis motina ir prižiūrėti ją pogimdyminiu laikotarpiu, patarti, kaip prižiūrėti ir maitinti naujagimį, kūdikį;

17.50. vykdyti moterų po gimdymo ir naujagimių iki 28 parų po gimimo patronažą;

17.51. atpažinti moters emocinius sutrikimus, ypač pasireiškiančius po gimdymo, suteikti pradinę psichoemocinę pagalbą ir nukreipti specialisto konsultacijai;

17.52. paruošti moterį cezario pjūvio operacijai, ginekologinėms operacijoms;

17.53. asistuoti gydytojui, atliekančiam akušerines ir ginekologines procedūras, taikyti gydytojo paskirtą gydymą;

17.54. prižiūrėti, vertinti operacinę žaizdą ir pašalinti siūlus;

17.55. prižiūrėti, šalinti drenus;

17.56. suteikti pagalbą vemiančiai pacientei;

17.57. klizmuoti pacientę;

17.58. įkišti dujų vamzdelį ir jį prižiūrėti;

17.59. prižiūrėti gimdyvę po cezario pjūvio operacijos;

17.60. prižiūrėti naujagimį, prireikus pradėti gaivinti;

17.61. atpažinti moters ar naujagimio sveikatai ir (ar) gyvybei grėsmingas būkles ir pradėti teikti reikiamą pagalbą ir esant grėsmingoms moters ar naujagimio sveikatai ir (ar) gyvybei būklėms, kol atvyks gydytojas, atlikti šiuos veiksmus:

17.61.1. pirminį gaivinimą;

17.61.2. punktuoti veną, paruošti ir prijungti lašinę infuziją;

17.61.3. teikti pagalbą ištikus anafilaksiniam šokui pagal patvirtintą anafilaksinio šoko pagalbos schemą;

17.61.4. užrašyti elektrokardiogramą (EKG);

17.61.5. pasiruošti defibriliacijai ir asistuoti jos metu;

17.61.6. teikti pagalbą vaisiaus sėdmenų pirmeigos atveju;

17.61.7. teikti pagalbą virkštelės iškritimo atveju;

17.61.8. esant indikacijų, naudoti vakuuminį ekstraktorių;

17.61.9. pradėti teikti pagalbą ištikus eklampsijai;

17.61.10. patikrinti gimdą ranka ir pašalinti placentą;

17.61.11. stabdyti išorinį kraujavimą, taikydamas bimanualinį gimdos spaudimą ar kumščiu užspausdamas aortą;

17.61.12. teikti pagalbą vaisiaus pečių distocijos atveju;

17.61.13. imtis fizinių ir psichologinių skausminio šoko profilaktikos priemonių;

17.62. paskirti ir atlikti imunoprofilaktinius skiepijimus naujagimiams, vaikams ir suaugusiems Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymo Nr. 468 „Dėl Imunoprofilaktikos organizavimo ir atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

17.63. pagal akušerio kompetenciją pildyti akušerinių, neonatologinių, ginekologinių dokumentų formas;

17.64. nustatyti kraujo grupę pagal ABO sistemą;

17.65. plauti makštį, atlikti makšties instiliacijas;

17.66. stebėti, vertinti ir registruoti sąmonės būklę;

17.67. skaičiuoti, vertinti ir registruoti pulsą, kvėpavimo dažnį;

17.68. matuoti, vertinti ir registruoti kraujo spaudimą, kūno temperatūrą;

17.69. matuoti ir vertinti gliukozės kiekį kapiliariniame kraujyje;

17.70. įgyvendinti mokslo įrodymais pagrįstą, individualizuotą akušerinę pagalbą ir priežiūrą;

17.71. koordinuoti slaugytojo padėjėjo darbą akušerio darbo metu.

_____

Lietuvos medicinos normos
MN 40:2021 „Akušeris“
1 priedas

VAISTINIŲ PREPARATŲ, KURIUOS SAVARANKIŠKAI GALI SKIRTI AKUŠERIS, TEIKDAMAS MEDIKAMENTINĘ PAGALBĄ BŪTINOSIOS MEDICINOS PAGALBOS ATVEJU, SĄRAŠAS

Nr.	Bendrinis vaistinio preparato pavadinimas, stiprumas ir farmacinė forma
1.	Acetilsalicilo rūgštis, 500 mg, tabletės
2.	Paracetamolis, 250 mg, žvakutės
3.	Paracetamolis, 150 mg, žvakutės
4.	Aminofilinas, 24 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
5.	Salbutamolis, 100 µg/dozėje, suslėgtoji įkvepiamoji suspensija
6.	Benzilpenicilinas, 1 000 000 TV, milteliai injekciniam ar infuziniam tirpalui
7.	Deguonis, 100 % suskystintosios, kriogeninės ar suslėgtosios medicininės dujos
8.	Deksametazonas, 4 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
9.	Diazepamas, 5 mg/ml, injekcinis tirpalas
10.	Dopaminas, 40 mg/ml, koncentratas infuziniam tirpalui
11.	Drotaverinas, 40 mg/2 ml, injekcinis tirpalas
12.	Epinefrinas (adrenalinas), 1 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
13.	Nifedipinas, 20 mg, pailginto atpalaidavimo tabletės
14.	Furozemidas, 20 mg/2 ml, injekcinis tirpalas
15.	Natrio chloridas, 9 mg/ml, infuzinis tirpalas
16.	Naloksonas, 0,4 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
17.	Diclofenacum 100 mg, 50 mg žvakutės
18.	Gliukozė, monohidratas, 50 mg/ml, infuzinis tirpalas
19.	Klemastinas, 1 mg/ml, injekcinis tirpalas
20.	Ibuprofenas, 400 mg, plėvele dengtos tabletės, šnypščiosios granulės, minkštosios kapsulės, geriamoji suspensija paketėlyje, dengtos tabletės
21.	Verapamilis, 40 mg, plėvele dengtos tabletės
22.	Loperamidas, 2 mg, kietosios kapsulės, burnoje disperguojamos tabletės, plėvele dengtos tabletės ar kietosios kapsulės
23.	Ondansetronas, 2 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
24.	Metamizolio natrio druska, 1g/2ml, injekcinis tirpalas
25.	Metilprednizolonas, 40 mg, milteliai ir tirpiklis injekciniam tirpalui
26.	Metoklopramidas, 10 mg/2 ml, injekcinis tirpalas
27.	Midazolamas, 5 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas

_____

Lietuvos medicinos normos
MN 40:2021 „Akušeris“
2 priedas

GIMDYVEI AR NAUJAGIMIUI AKUŠERIO SKIRIAMŲ VAISTŲ SĄRAŠAS

Nr.	Bendrinis vaistinio preparato pavadinimas, stiprumas ir farmacinė forma
1.	Magnio sulfatas, 250 mg/ml 5/10 ml injekcinis tirpalas
2.	Nifedipinas, 10 / 20 mg tabletės
3.	Terbutalinas, 2,5 mg tabletės, 0,05 % 1 ml injekcinis ar infuzinis tirpalas
4.	Ringerio infuzinis tirpalas, 500 ml / 1000 ml Natrio chlorido 0,9 % infuzinis tirpalas, 250 / 500 / 1000 ml
5.	Lidokainas, 2 % injekcinis ar infuzinis tirpalas, 5 ml
6.	Oksitocinas, 5 TV/ml 1 ml injekcinis ar infuzinis tirpalas
7.	Fitomenadionas, 10 mg/ml 1 ml injekcinis ar infuzinis tirpalas
8.	Misoprostolis, 0,2 mg, 4 tabletės
9.	Adrenalinas, 1 m /ml
10.	Metilprednizolonas, 40 mg/ml

_____

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. V-1166, 2021-05-21, paskelbta TAR 2021-05-21, i. k. 2021-11308
Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. lapkričio 25 d. įsakymo Nr. V-1220 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 40:2014 „Akušeris. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ pakeitimo

2.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. V-132, 2024-01-30, paskelbta TAR 2024-01-30, i. k. 2024-01746
Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. lapkričio 25 d. įsakymo Nr. V-1220 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 40:2021 „Akušeris“ patvirtinimo“ pakeitimo